

“Ik wil echtheid
en transparantie.
Geen grote woorden”

Als discipel van Jezus lag hij laatst in het park in Gouda te pitten. Ook al had die beste Vriend hem nog zo gesmeekt of hij er een uurtje bij kon blijven. Met z'n stoere leren jasje aan was hij toch ingedut. Live op Witte Donderdag, tijdens The Passion. Een waanzinnig spektakel met Syb van der Ploeg als de dodelijk eenzame Jezus. In de stad waar EO-directeur Arjan Lock getogen is. Vroeger stond hij met een zakje stroopwafelsnippers naast zijn vader voor het stadhuis. Precies het pand waar hij nu aan ouderlingen van de Gereformeerde Gemeente, de kerk van zijn jeugd, mocht uitleggen dat The Passion met dezelfde eerbied is bedacht en gemaakt als de deemoed die ook deze mannenbroeders bezitten. Zonder dedain, ja zelfs wat bibberig, sloot hij die bijeenkomst met gebed af. Want de Tale Kanaäns beheerst hij nog, maar het is al wel een poosje geleden dat hij die bezigde. Ach, het is heerlijk om die woorden van zijn voorvaders weer uit te spreken. En de ootmoed van zijn opvoeding past hem nog als een lichte zomerjas. Het levenspad van Arjan Lock, de nog geen 40-jarige directeur van de Evangelische Omroep, is spannend. Heel spannend.

Annemiek Schrijver Maud Berger

Hoe ouderwets het woord ootmoed nu ook mag zijn, het kan moderne consequenties hebben. Neem nu de kwestie Arie Boomsma. Wat Lock betreft was er niets mis met de plannen van deze opvallende presentator. Ook niet met zijn persoon. Maar wat echt te ver ging, was Boomsma's dedain naar de achterban. Zo van: "Jullie moeten nog een hele ontwikkeling doormaken en ik zal even uitleggen hoe het echte leven in mekaar zit."

Dan gaat er voor Arjan Lock iets mis: "Mensen die Arie veroordelen om wie hij is en om welke keuzes hij maakt, zijn niet goed bezig, maar ik vind 't andersom ook niet in de haak."

Met die houding maakt een EO-directeur het zich tegenwoordig niet echt makkelijk. Want behalve de expliciet missionaire omroepaak, heeft hij ook nog te maken met een achterban die de christelijke identiteit op zeer diverse manieren beleeft en belijdt:

"Ik heb ooit een modelletje gemaakt van *bonding* en *bridging*. *Bonding* doe je met de achterban die van vertrouwde programma's houdt, en die invloeden van buiten heel ingewikkeld vindt. Mensen die op hun eigen wijze ook heel missionair zijn. Aan de *bridging*kant zit een jongere generatie die juist op zoek is naar cultuur. Dus de familie Vergeer gaat in Elspeet tweemaal ter kerke en Richard en Yvon willen op zondag naar het Concertgebouw of met vrienden

een wit wijntje in het park. Die groepen lijken elkaar nauwelijks meer te raken. Of te spreken. Onze opdracht is die met elkaar te verbinden. Niet door ze hetzelfde te geven, maar door het symbool van het kruis in het midden te zetten, zodat beiden elkaar accepteren in die totaal andere inrichting van het leven. Dus dan vraag je aan de familie Vergeer om geen boze brief te schrijven als er *40 Dagen Zonder Seks* voorbijkomt, omdat dat niet voor hun is gemaakt. En je wilt graag dat Richard en Yvon niet met dedain spreken over de *Nederland Zingt*-dag. Daar hoeven ze niet van te genieten, maar verhef je ook niet hooghartig boven de ander."

Maar dat kruis dat centraal staat, wat betekent dat dan? Dat er in aangekochte natuurdocumentaires geknipt moet worden, zodat de evolutietheorie sneuvelt? Of dat iedere programmamaker met dezelfde woorden moet belijden dat Jezus aan het kruishout voor onze zonden gestorven is? Op beide kwesties past geen zwart-wit antwoord meer, volgens Lock. Dat Jezus het fundament van je leven is, dat delen we. Tegelijkertijd geven we daar verschillend invulling aan: "Als je daar een echt gesprek over voert, dan blijkt het van tevoren bedachte conflict opeens weg te vallen omdat je zomaar dezelfde passie deelt."

En dat geldt ook voor het wegnippen van de evolutietheorie uit een documentaire die alleen maar tonen wil hoe mooi Gods schepping is. Om cerebrale discussies te voorkomen, die alleen maar hete hoofden en koude harten opleveren, is door de EO in een ver verleden weleens een Darwinverhaal weggehaald.

Leef je geloof

Maar de tijden zijn veranderd: van het noodzakelijk bouwen aan een duidelijk, stevig instituut, naar een periode waarin ►

meer"

“Het is niet erg als de eigen overtuiging expliciet langskomt, als het maar geen preek wordt”

een jonge manager wil zeggen hoezeer hij de ontmoeting liefheeft. Dat mag ook, nu de slogan tegenwoordig luidt: ‘Leef je geloof.’ De missie van Arjan Lock uit zich niet door op een zeepkistje te gaan staan. De EO moet z’n energie niet verspillen aan onwrik-

bare standpunten. Herken eenvoudig het Godswonder in het dagelijks leven. Dat is belangrijker dan Hem als een wapen of afweerschild voor je uit te dragen: “Neem nu Vincent. Hij is 16 en geestelijk gehandicapt, er is nauwelijks contact met hem te krijgen. Het zit in z’n ritme om zondags bij ons langs te komen. Dan stiert ‘ie door ‘t huis, springt op de trampoline en na een uur is hij zo bekaf dat hij met z’n grote lijf bij ons op de bank gaat liggen. Dan leg ik een dekentje over hem heen en mompelt hij: ‘Dodo lekker slapen.’ Dat zeg ik altijd tegen m’n kinderen als ik ze instop. Heeft ‘ie blijkbaar gehoord en dat geeft hij terug.” Die momenten koestert Lock. Het maakt niet uit of anderen dit zien of horen.

Zo’n ontmoeting is een schat, een teken dat het koninkrijk van God zichtbaar wordt. Arjan hoopt dat de EO in z’n programma’s juist dat woordloze, adembenemende Godswonder kan laten zien. In feite is ontmoeting natuurlijk voorwaarde voor iedere uitzending, preek, artikel en menselijke ontmoeting, maar hoe zelden gebeurt dat? Toegegeven, Arjan Lock moet zich wapenen als hij weer eens de seculiere pers te woord mag staan. Laatst las

hij nog hoe Koos Postema zich in HP/de Tijd laatdunkend uitliet over EO-programma’s. Er is veel cynisme in de journalistiek. Maar de omroep heeft dat wel een tikje aan zichzelf te wijten: “We hebben in het verleden veel op de kansel gestaan. Wij wisten precies wie God is en hoe alles in elkaar zit. Maar ik weet zeker dat God vele malen groter is dan wij denken. Om daar meer ontspannen mee om te gaan is één van mijn opdrachten vind ik. Ik wil echtheid en transparantie. Geen grote woorden meer. Het is niet erg als de eigen overtuiging expliciet langskomt, als het maar geen preek wordt.”

Zo is de serie *Op zoek naar God* voor christenen nog veel meer een spiegel dan voor mensen die nog nooit van God gehoord hebben. Want vlotte gelovigen, waarvan je denkt dat ze met Gordon en Dennis van der Geest een ontmoeting zullen aangaan, breken plots uit in gepreek en wollige uitleg. Dan is er geen sprake meer van echt contact. “Terwijl nota bene de Amerikaanse evangelische schrijver van *De Uitnodiging*, Paul Young in datzelfde programma zegt dat je gewoon op zoek moet naar de liefde. Daar zul je God ontmoeten. Daar zit ‘n grote mate van ontspanning in die de mens op zijn goeie plek zet.”

Missionaire daad

Maar is het als succesvolle omroep op een *Nederland Zingt*-dag, waar 11.000 mensen komen, niet verleidelijk om Gods machtige leger te blijven spelen? Zeker voor een man die zelf het grote podium niet vreest? Arjan lacht. Hij vertelt

Met dank aan restaurant Vlaar in 's Graveland.

“Ik zie veel in het model van drie gefuseerde groepen en drie stand alone: KRO/NCRV, VARA/BNN, TROS/AVRO en solisten EO, VPRO en MAX”

dat hij het verhaal van zijn Vincent daar heeft verteld. In de zaal zat een moeder met ook een geestelijk gemantelde zoon. Zij schreef Arjan later dat de rest van het betoog haar gestolen kon worden, zo ‘gezien’ voelde ze zich door het kleine, nabije verhaal: “Daar vond iets van verzachting plaats. Waardoor er ook zicht komt op een andere werkelijkheid dan alleen maar die van het grote gelijk, de waan van de dag en van de harde feiten. Als ik voor mezelf geloof dat het om die ontmoeting gaat, moet ik dat ook kunnen communiceren met de mensen die me lief zijn en iets met de EO hebben. Als ook zij die beweging kunnen maken, is zelfs dat een missionaire daad.”

Volgens Lock zou de EO solo kunnen blijven, als hem dat door de Hilversumse collega's en de Haagse politici wordt gegund. Want hij gelooft in z'n eigen verhaal en in de meerwaarde van de EO: “Ik zie veel in het model van drie gefuseerde groepen en drie stand alone: KRO/NCRV, VARA/BNN, TROS/AVRO en solisten EO, VPRO en MAX.” Normaal ligt Lock weinig wakker, maar momenteel komt er wel veel op hem af. Met mededirecteur Jaap Kooij is het gelukkig prettig samenwerken. De ontmoeting, het elkaar raken is Arjans meest dierbare bezigheid. Heel wat voor een jongen uit een redenerend geloofsmilieu. En soms knap lastig voor een man die nu ook de baas is. Soms moet de vreedstichter onvrede veroorzaken om weer nader tot elkaar te

komen. Locks biografie is spannend. Vooral tijdens dat voorval toen het harde weten zachte ervaring werd. Arjan's ogen stralen schalks en jong: “Het was tijdens de kwestie of ik directeur zou worden. Een ingewikkelde tijd: het bestuur bestond niet meer, op weg naar een nieuwe structuur. Mijn vrouw Eva stimuleerde me een paar dagen naar Venetië te gaan. Ik had het boek *Ik en jij* van Martin Buber bij me en las over ik-het en ik-jij: Ik-het is: carrière, kerk, niks aan de hand. Maar echt leven is pas in ik-jij: zie je die prachtige bloesemboom staan, dan vonkt er iets terug. Dat kun je nooit koud afdwingen, maar soms heb je een ontmoeting waarin je niet begrijpt waar de tijd is gebleven. En de derde laag daaronder is met het goddelijke. Als je die eenmaal hebt ervaren, dan weet je dat je het niet kunt bezitten of dat een ander door z'n strot kan duwen. Dat wordt je gegeven. Mijn bootje meerde aan bij het eilandje Torcello. Ik zag in het 11e eeuwse kerkje een mozaïek met beenderen in de hel. Als rechtgeaard 'refo' jongetje dacht ik: in deze katholieke kerk moet ik toch wel de Romeinenbrief lezen. Dus las ik Romeinen 3 en keek omhoog. En tegenover dat mozaïek hing een heel oud Christusbeeld. Toen had ik voor het eerst in mijn leven het gevoel dat die Jezus waarover m'n moeder voorlas, waarover ik duizenden preken heb gehoord, dat daar een echte ontmoeting plaatsvond. Hij zei: weet dat Ik er ook voor jou ben. Ondanks dat je geen ruige bekeringsgeschiedenis hebt meegemaakt, ben Ik er echt voor je. Ik hou van je en zal er altijd voor je zijn.”

Keerpunt

“Dat is voor mij een ervaring waar ik niet al te vaak over moet praten, anders wordt 't weer een ik-het-ding, maar dat was voor mij het keerpunt. Wat ik in theorie wist, werd werkelijkheid. Toen kwam ik thuis en belde de EO dat ik directeur zou worden. Het was toen evident om dat vrijmoedig te gaan doen.” ■

